

Täysistunto

Torstai 14.11.2019 klo 16.00—20.54

6. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Hallituksen esitys HE 29/2019 vp

Talousarvioaloite TAA 1-379/2019 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Talousarvioaloitteet lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

19.37 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Jälleen on se aika vuodesta, kun kaikkien kansanedustajien henkilökohtaiset ambitiot ja alueelliset tarpeet tulevat näiden talousarvioaloitteiden kautta selkeästi ilmi täällä. Niin oppositio kuin hallitus esittävät omia talousarvioaloitteitaan tarpeellisiksi katsomiinsa kohteisiin, joten niin minäkin tässä nostan muutaman oman esitykseni täältä.

Erityisesti haluaisin nyt puhua tässä talousarvioaloitteesta 167, joka kulkee näin: ”Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä vähävaraisten ruoka-apua jakavien järjestöjen toimintaan.” Suomessa on edelleen hyvin mittava leipäjonoja järjestävien yhdistysten määrä. Arviolta noin 400 yhdistystä viikoittain suorittaa tehtävää, jossa he keräävät alueen kauposta hävikkiruokaa, hävikkitarvikkeita ja jakavat sitten niitä ihmisille, jotka niitä tarvitsevat. Tämä ryhmä yhdistyksiä ja toimijoita on sellainen ryhmä, joka ei saa valtionhallinnossa avustusta miltyään momentilta. Nämä STEAn rahat, jotka tulevat näistä Veikkauksen pelivaroista, -voitoista, jaetaan projekteihin ja erilaisiin hankkeisiin, mutta niitä ei voi STEAn sääntöjen puitteissa jakaa vähävaraisia auttaville yhdistyksille itse tähän auttamistyötoimintaan. Myöskään Mavin rahoja ei voi käyttää, koska ne on taas tarkoitettu leipäkassien sisällön hankkimiseen. Eli tällaista niin sanottua jakorahaa nämä yhdistykset eivät saa mistään.

Muutamien vuosien aikana, viime kaudella kaksi kertaa, niin sanotuista joululahjahoista on reilu miljoona myönnetty tähän auttamistyöhön, mistä minusta kaikki kansanedustajat voivat itseänsä onnitella. Olisi kuitenkin syytä, että tämä määräraha jollakin tavalla saataisiin joko sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon alalle omana osanaan tai sitten STEAn sääntöjä voitaisiin muuttaa sillä tavalla, että sinne tulisi oma kohta, josta nämä yhdistykset voisivat tätä toiminta-avustusta hakea. Tällä hetkellä näistä niin sanotuista joulurahoista, joita eduskunta viime vuonna myönsi tälle vuodelle, euroakaan ei tähän päivään mennessä ole vielä jaettu — 1 200 000, kaikki on jakamatta. Nyt uusimman tiedon mukaan sosiaali- ja terveysministeriöstä on saatu sellainen, että joulukuussa saataisiin osa tästä rahasta ja sitten ensi vuoden puolella osa, ja tämä on kyllä täysin eduskunnan tahdon vastaista. Olen käynyt asiasta ministeri Kiurun kanssa rakentavaa keskustelua, ja yritäm-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

me parhaillaan selvittää, miten on mahdollista, että kun jo maaliskuussa on jätetty nämä hakemukset, niin ei saada kahdeksaan kuukauteen näitä rahoja hallinnollisesti hoidettua ja jaettua.

Arvoisa puhemies! Täällä on myös talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien ja yhteisöjen rakennusten korjaus- ja täydennysinvestointeihin, miljoona euroa. Sitten täällä on talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen, 10 miljoonaa euroa. — Kaikki siis vastaavat meidän vaihtoehtobudjettimme sisältöä. — Sitten vielä minun osaltani on tämä määrärahan lisääminen väyläverkon kehittämiseen, 100 miljoonaa euroa. Näille ruoka-apua järjestäville yhdistyksille esitys on 1,5 miljoonaa. Viimeisenä on sitten energia-avustuksen palauttamiseksi pientalojen energiaremontteihin 3 miljoonaa euroa. Kun meillä on nyt energia-avustukset lähinnä kerrostaloasumiseen mutta ei pientalojen remonttiapuun, niin tämä asia olisi syytä korjata.

19.42 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Laukkanen edellä avasi puheenvuoronsa ja sanoi, että täällä todellakin yleensä aina esitellään niitä talousarvioaloitteita, joissa ollaan tekemässä omia lisäyksiä valtion talousarvioon. Itse asiassa tässä oma talousarvioaloitteeni, ensimmäinen, on sellainen, jossa esitetään vähennystä valtion talousarvioon, ja tämä vähennys koskee valtiosihteereitten erityisavustajien palkkaukseen tuolla keltaisessa kirjassa olevaa lisäystä. Siitä me haluamme vähentää 5 miljoonaa euroa, koska tämä hallituksen tapa, millä tässä hallituskauden alussa lähdettiin lisäämään ministereitä, heidän valtiosihteereitään ja erityisavustajiaan ja heidän palkkaustaan, ei ole meidän mielestämme oikein. Voisi sanoa, että kyseessä on tietynlainen piilopuoluetuki siinä mielessä, että puoluetukeahan jaetaan kansanedustajien paikkojen mukaisesti, mutta silloin, jos lähdetään sieltä omasta puoluetoimistosta siirtämään tällaisiin hyvin korkeapalkkaisiin virkoihin ihmisiä ja sitä kautta saadaan sitten rahoitusta — ja tiedetään joistakin puolueista, että tilalle ei ole palkattu sinne puoluetoimistoon henkilöitä, elikkä tietyllä tavalla on kierätetty omaa henkilöstöä sinne ministeriöitten palkkalistoille — niin onhan tässä silloin kyse piilopuoluetuesta, ja tällaista käytäntöä me emme halua, että Suomessa ollaan edistämässä.

No, sitten nämä muut talousarvioaloitteet ovat perinteisempiä korotusaloitteita, elikkä henkilökohtainen aloitteeni liittyy ViaDia ry:hyn: vankien ja vapautuneitten vankien yhteiskuntaan sopeutumista tukevaan työhön 150 000 euroa. Se on varsin pieni summa, mutta tämäntyyppinen yhdistys pystyy saamaan sillä isoja aikaiseksi, ja tämä ViaDian työ, mitä esimerkiksi tuolla Tampereen seudulla tehdään nimenomaan näitten vankiloista vapautuneitten auttamiseksi yhteiskuntaan, tulee moninkertaisesti takaisin yhteiskunnalle, kun saadaan katkaistua vankilakierre ja rikoskierre, ja siinä mielessä tällaiset pienetkin rahasummat voivat poikia sitten sinne valtion kassaan moninkertaisesti.

Talousarvioaloite 40/2019 liittyy siihen, että me KD:n vaihtoehtobudjetissa haluamme perheellisille opiskelijoille huoltajakorotusta olla lisäämässä. Hallitus esittää siihen 25:tä euroa lisää, elikkä silloin tämä huoltajakorotus olisi 100 euroa kuukaudessa, ja KD esittää, että tämä huoltajakorotus olisi 150 euroa kuukaudessa. Erityisesti perheellisten opiskelijoiden kohdalla tämä toimeentulo on varmasti aina niukempaa, kun niitä ruokittavia suita on useampia, ja sen tähden haluaisimme tukea tuossa vaiheessa olevia perheitä, ja jos mietitään näitä syntyvyyslukuja, niin olisi myöskin sitäkin kautta tärkeää saada heille tukea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

Talousarvioaloite 41/2019 liittyy maaseudun elinkeinojen kehittämiseen, ja erityisesti haluaisimme sinne 3 miljoonaa euroa varmistamaan näitten neuvontapalveluitten jatkuvuuden. Hallitus esittää 1,8 miljoonan leikkausta tuolle momentille, ja meidän mielestämme näin suuri leikkaus todellakin vaarantaa näiden neuvontapalveluiden tulevaisuuden, ja siksi me haluaisimme kyllä sen palauttaa.

Sitten talousarvioaloite 42/2019 liittyy 4H:n toimintaan, ja siellä myöskin tämä aloite johtuu siitä, että hallitus on esittämässä sinne leikkausta, elikkä tuon 600 000 euroa, minkä hallitus aikoo leikata, kristillisdemokraatit haluavat palauttaa. 4H-toimintahan on tänä päivänä paljolti sitä, että nuorten yrittäjyyttä tuetaan. Monella saattaa olla mielikuva, että se liittyy pelkästään maaseutuelinkeinoin — ei laisinkaan, vaan todellakin tänä päivänä 4H-toiminnan kautta monet nuoret saavat sen ensimmäisen kesätyöpaikkansa ja monien nuorten yritystoiminta lähtee liikenteeseen 4H:n kautta. Viime kesänä kesätyöstä maksettiin 4H-toiminnan kautta palkkoja nuorille 4,5 miljoonan euron edestä, joten se on valtavan iso ja merkityksellinen summa ei pelkästään kansantalouden kannalta, vaan nimenomaan ne nuoret saavat sen kokemuksen ensimmäisestä työpaikasta ja pääsevät myöskin sitten yritystoimintaan kiinni.

Sitten näitä yhteisaloitteita: alueellisia yhteisaloitteita meiltä löytyy Savo-Karjalan kansanedustajilta, ja ensimmäisenä allekirjoittajana olen tuossa talousarvioaloitteessa 43/2019, joka liittyy valtatie 5:n välin parantamiseen Siilinjärvi—Iisalmi-kohdalla, 20 miljoonaa euroa. Tuo valtatie 5:hän lähtee Helsingistä sinne Sodankylään saakka ja on yksi näitä Suomen valtaväyliä, ja erityisesti tuolla kohtaa puhutaan myöskin Suomen kansantalouden kannalta tärkeästä pätkästä, elikkä siellähän on tosiaankin, voisi sanoa, Suomen viestiteollisuuden helmiä. Siellä kulkee Ponssen metsäkoneita ja Normetin tuotteita, siellä kulkee Valion ja myöskin Genelecin tuotteita, eli yläsavolaisten vientifirmojen kansantalouden kannalta tärkeät miljoonat kulkevat tuolla tienpätkällä, ja se on kyllä, voisi sanoa, tähän liikennemäärään ja liikennevolyyymiin mutta myöskin sitten sen rahdin tonnimäärään nähden kestävämmässä kunnossa, ja sen tähden tuolle tielle tarvittaisiin kipeästi parannusta.

Sitten vielä talousarvioaloite 45/2019: siellä KD:n vaihtoehtobudjettiin sisältyy, että me haluaisimme olla palauttamassa varusmiesten kotiuttamisrahan, joka vuonna 93 säästötoimenpiteenä silloin aikanaan leikattiin pois. Sehän tarkoittaa noin 1,5 euroa per palveluspäivä, ja siinä tulisi myös säästöä sitä kautta, että nuorten, jotka tuolta varusmiespalveluksesta kotiutuvat, ei tarvitsisi hakeutua toimeentulotuella, vaan heillä olisi tämä kotiutumisraha, keskimäärin nelisensataa euroa, sitten käytössään.

Viimeisenä talousarvioaloitteena omalta kohdaltani 46/2019 liittyy sitten tähän lääkekorvausjärjestelmän kehittämiseen, ja siihen kristillisdemokraatit osoittaisivat 50 miljoonaa euroa, jotta näitä maksukattoja saataisiin alennettua.

19.50 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Haluaisin kiinnittää huomiota muutama erityisen onnistuneisiin aloitteisiin. Täällä erityisesti edustaja Timo Heinosaari on näitä kolmekin kappaletta.

Talousarvioaloitemäärärahan lisäämisestä Savukosken opastuskeskus Korvatunturin toiminnan turvaamiseen on varmasti perusteltu alueen kasvavan luontomatkailupotentiaalin vuoksi. On hyvä muistaa, että kun sieltä nuo Metsähallituksen isot tulot valtiolle tulevat, niin on myös kohtuullista, että valtio tulee sinnepäin vastaan ja mahdollistaa alueen kehittymisen myös esimerkiksi juuri kasvavan matkailutoiminnan kautta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

Lisäksi edustaja Timo Heinosaalla on mainio talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Simojoen suiston ruoppaamiseen, talousarvioaloite numero 66 — tuo edellinen oli 64. Tämä Simojoen suiston ruoppaaminen on sillä tavalla valtavan tärkeä asia, että Simojoki on toinen vapaana virtaava vaelluskalajokemme, ja suisto on käynyt kovin matalaksi osittain tietysti tämän humusaineksen vuoksi, jota joki kuljettaa sinne suistoalueille, mutta myös alueilla tapahtuvan maan nousun vuoksi, ja tässä mielessä lohikannan turvaamiseksi ja vaeltavien kalojen kantojen turvaamiseksi kuin sitten virkistyskäytön kannalta olisi tärkeää, että tämä ruoppaaminen toteutuisi.

Lisäksi vielä Heinosen talousarvioaloite 67: määrärahan lisääminen perinnerakentamishankkeiden tukemiseen. Näen niin, että kun tosiaan nyt tulevana talousarviovuonna tulee 75 vuotta kuluneeksi siitä, kun Lapin väestö palasi sinne pahoin tuhoutuneelle kotiseudulle, monin paikoin ei ollut kiveä kiven päällä, ei yhtään asumakelpoista rakennusta, niin niiden harvojen rakennusten osalta, jotka ovat sodalta säilyneet tai jotka rakennettiin vanhoilla menetelmillä välittömästi siinä jälleenrakennuskauden alussa, on valtavan tärkeää, että rakennusperinne ja korjausrakentamisen osaaminen säilyy, ja tässä mielessä tämä on enemmän kuin perusteltu ja hieno aloite juuri tässä 75-vuotismerkkivuoden kynnyksellä.

Lisäksi erittäin nopeasti haluan vielä, puhemies, kiinnittää huomiota näihin kahteen muuhun aloitteeseen. Talousarvioaloite 105, edustaja Juuson tärkeä aloite valtatie 4:n peruskorjauksen osalta, ja lisäksi edustaja Ojala-Niemelän talousarvioaloite 220, määrärahan lisääminen Enontekiön lentokentän kunnostamiseen, ovat sellaisia, jotka varmasti palvelevat isänmaata, mikäli näihin valtiovarainvaliokunta sitten heltyy ja eduskunnan suuri sali näistä päättää.

19.53 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Olen tehnyt 14 omaa aloitetta, ja lisäksi perussuomalaisten ryhmä on tehnyt ryhmäaloitteita jonkin verran. Nämä ryhmäaloitteet liittyvät tietysti meidän vaihtoehtobudjettiimme. Omista aloitteistani haluan nostaa esille vain yhden, talousarvioaloitteen numero 118 määrärahan lisäämisestä kristittyjen vainojen vastaiseen työhön.

Me täällä Suomessa, kun tunnustamme kristillistä uskoa, saamme nauttia aika turvallisesta elämästä. Meillä ei ole sen suhteen vainoja eikä suuria vaikeuksia. Tietysti, jos uskonsa tunnustaa, niin pilkkaa ja jotakin tällaista puhetta saattaa tulla, mutta ei mitään sellaista, mikä on yleistä monissa maailman maissa. Maailmassa lasketaan olevan noin 2,5 miljardia kristittyä ja näistä yli 215 miljoonaa kärsii vakavaa, hyvin vakavaa tai äärimmäistä vainoa World Watch List 2018:n mukaan. Listalla on 50 maata, ja näissä elää yhteensä noin 650 miljoonaa kristittyä, joista joka kolmas kokee vähintään vakava-asteista vainoa vakaumuksensa vuoksi. Tämän listan mukaan vuonna 2018 surmattiin 3 066 kristittyä uskonsa vuoksi, edellisenä vuonna 1 207. Vainon vakavuus on kasvanut tasaisesti radikaaliislamin lisääntymisen johdosta ja muistakin syistä.

Meillä Suomessa toimii joitakin järjestöjä, jotka pitävät tätä asiaa esillä ja tekevät myös ihan työtä näiden vainottujen kristittyjen aseman parantamiseksi. Tällaisia ovat muun muassa Open Doors Finland ry ja Marttyyrien Ääni ry, ja olen tässä aloitteessa esittänyt, että näille järjestöille myönnettäisiin 200 000 euron toiminta-avustus ensi vuonna.

Hämmästelen sitä, että vaikka Suomi ehkä, niin kuin sanotaan, elää jälkikristillistä aikaa — sekin monella tavalla pitää paikkansa ja viime aikojen tapahtumat sitä vielä tietyllä tavalla vahvistavat — niin meillä kuitenkin kristinuskon merkitys on keskeinen ja suuri.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

Mutta kristittyjen vainoista maailmalla ei puhuta, vaikka se on suurin väestöryhmä, joka kärsii ankarista vainoista tänä päivänä.

Vetoan samalla tässä ulkoministeri Haavistoon, ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Niikkoon ja meihin kaikkiin, että tähän vakavaan asiaan puutumme yhtä lailla kuin moniin muihinkin vainojen aiheuttamiin ongelmiin tässä maailmassa. Tämä on mielestäni niin vakava asia, että on paikallaan myös tällaisen pienen määrärahallisen tuen osoittaminen sille työlle, jota nuo järjestöt tekevät tiedon lisäämiseksi ja tämän epäkohdan ja kauhistuttavan toiminnan saamiseksi kitkettyä mahdollisimman vähäiseksi.

19.57 Paula Risikko kok: Arvoisa herra puhemies! Olen tehnyt talousarvioaloitteen sotaorpojen kuntouttavien palvelujen mallintamiseen ja käynnistämiseen. Sotaorvothan ovat väestöryhmä, joka on kärsinyt raskaasti talvi-, jatko- ja Lapin sodan menetyksistä. Edellä mainituissa sodissa orvoiksi jäi 55 000—60 000 lasta. Osa lapsista menetti molemmat vanhempansa, kuten oma äitini.

Tällä hetkellä elossa olevista sotaorvoista ei ole tarkkaa lukumäärää, mutta arviolta heitä on noin 20 000—25 000. Kaatuneitten Omaisten Liiton ylläpitämässä sotaorporekisterissä on rekisteröityjä sotaorpoja noin 16 000. Sotaorpojen keski-ikä on nyt noin 80 vuotta. Toimintakyvyn ylläpitämisen ja parantamisen tukeminen on perusteltua, ja kuntouttavien palvelujen tarve on ilmeinen. Kaatuneitten Omaisten Liitto on arvioinut, että heikoimmasa asemassa olevia sotaorpoja, jotka ovat kiireellisen kuntoutuksen tarpeessa, on noin 10—20 prosenttia sotaorpojen kokonaismäärästä.

Lainsäädännön oli aikoinaan tarkoitus turvata sotaorvoille koulutus. Sotaorpoja koulutettiin pääasiassa niille aloille, joita hyvinvointiyhteiskunnan rakentamiseen tarvittiin. Usealla sotaorvolla ei kuitenkaan ollut realistisia mahdollisuuksia koulunkäyntiin; ei ollut varaa, ja kotona tarvittiin työvoimaa tai oli lähdettävä heti kansakoulun jälkeen ansiotyöhön hankkimaan perheelle toimeentuloa. Lapsena alkanut kova työnteko ja palkkatyö fyysisesti raskailla aloilla on johtanut monella varhaiseen osatyökyvyttömyyteen tai jopa täydelliseen työkyvyttömyyteen, ja siitä taas on seurannut hyvin pienet eläkkeet. Kuntoutuksen tarvetta lisää elinikäinen henkinen kuormitus vanhemman tai jopa molempien vanhempien menettämisestä johtuen.

Edellä olevista syistä me allekirjoittaneet oman aloitteeni mukaisesti ehdotamme, että eduskunta lisäisi 4 miljoonaa euroa momentille 33.30.60 sotaorpojen kuntouttavien palvelujen mallintamiseen ja näiden palvelujen käynnistämiseen. Miksi halusin mainita tämän momentin, niin haluan korostaa, että tämä on Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen momentti, jota voi todella käyttää palvelujen mallintamiseen tilanteessa, jossa tarvitaan uudenlaisia malleja.

Tässähän on tarkoitus nimenomaan, että tarpeenmukaista kuntoutusta. Ei pelkästään sillä, että on sotaorpo, vaan sillä, että todella tarvitsee sitä, ja voin sanoa, että näistä kyllä kaikki tarvitsevat jonkinlaista kuntoutusta, mutta erityisesti nämä 10—20 prosenttia, joiden on arvioitu tarvitsevan nopeasti kuntoutusta.

Tämä ei ole aivan ensimmäinen kerta, kun sodan kärsimyksiä kohdanneitten kohdalla on lisätty kuntoutuksia. En tarkoita nyt veteraaneja tai invalideja, vaan esimerkiksi partisaanien uhreille tehtiin aikoinansa lakisääteinen kuntoutusmahdollisuus, silloin ensimmäisellä kaudella, kun olen täällä talossa ollut. Siinä mielessä tämä ei todellakaan ole mikään uusi asia. Tätä on monta vuotta yritetty, ja nyt toivoisin, että saataisiin jonkinlainen summa eduskunnasta, jotta saataisiin mallinnettua nimenomaan sotaorvoille sopiva kuntoutus,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

koska tässähän tarvitaan nimenomaan sitä henkisen puolen kuntoutusta myöskin. — Kiitoksia.

20.01 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Olemme täällä kuulleet monta hienoa puheenvuoroa sinänsä erittäin hyvistä talousarvioaloitteista. Jos olisin kyyninen, toteaisin, että varmin keino saada eduskunnalta negatiivinen päätös johonkin asiaan on tehdä siitä talousarvioaloite — niin harva niistä menee läpi. Mutta asiahan ei tietenkään ihan näin lohduton ole, sillä talousarvioaloitteilla on oma tärkeä merkityksensä. Usein ne liittyvät myös oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjettiin, joka on erittäin tärkeä väline keskustelun herättämiseksi ja erilaisten vaihtoehtojen esiintuomiseksi täällä eduskunnassa. Mutta järjestelmä toimii niin, että hallitus tuo talousarvioletyksen — joka on täällä keltaisena kirjana meidän pöydillämme, useimpien kohdalla edelleen — ja hallituspuolueet tukevat sitä ja pyrkivät vaikuttamaan sen sisältöön, ja sitten oppositiopuolueet tekevät niitä talousarvioaloitteita. Sen takia yhtään minunkaan aloitetta ei ole nytten täällä jätetty sisälle.

Otan kuitenkin tässä yhden asian esille, kun edustaja Essayah piti puheenvuoron, jossa hän kertoi omasta aloitteestaan, joka liittyy siihen, että esitetään vähennettäväksi valtiosihteerien ja ministereiden erityisavustajien määrärahasta 5 miljoonaa euroa. Haluan nostaa tämän esille sen takia, että minulla on kokemusta hallituspuolueen kansanedustajana viime vaalikaudelta, jolloin vähennettiin merkittävästi erityisavustajien ja valtiosihteerien määrää edelliseltä vaalikaudelta, ja nyt ollaan palaamassa tavallaan siihen, ei viime kauden vaan sitä edeltävän kauden tasoon.

Oma kokemukseni on se — kun olen hyvin läheltä seurannut ministereiden tehtävää ja sitä valtavaa työtaakkaa ja asioiden kirjoa, jota eivät tuo pelkästään kotimaan asiat, vaan Euroopan unioniin liittyvät asiat ja tälläkin hetkellä tietenkin erityisesti EU-puheenjohtajuus — että se työn määrä on kyllä valtava. Siksi itse näkisin, että on todella tärkeää — vaikka houkutus olisikin sanoa, että eivät ne ministerit avustajia tarvitse — että siellä on riittävä määrä avustajia niin, että se työ sujuu jouhevasti. Se palvelee koko isänmaata, että pystytään tekemään tehokkaasti työtä, organisoimaan se hyvin, ja sen takia halusin tästä vain sanoa, että vaikka itse en siinä tehtävässä ole toiminut, niin sivusta katsoen haluan korostaa, että on tärkeää, että on riittävät voimavarat esikunnassa.

20.04 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Vielä olisin nostanut edustaja Sari Tanuksen tekemiä aloitteita, kun hän on sairauslomalla:

Talousarvioon esitämme mielenterveystyöhön 10:tä miljoonaa euroa. Tanus toivoo myös erityisesti, että käynnistettäisiin sisäilmapoliklinikoita, ja niiden perustamiseen yliopistollisiin keskussairaaloihin hän esittää 10:tä miljoonaa euroa. Me kaikki tiedämme, että sisäilmasairaudet ja niiden lisääntyminen ovat epidemian tasoon kasvamassa. Valitettavasti tälle ei ole sairausluokitusta, eli jotka siihen sairastuvat, eivät saa Kela-korvauksia, eivät pääse näiden lääkitysten osalta Kelan korvausten piiriin. Tämä on asia, joka pitäisi paikaisesti hoitaa.

Sitten kuntien lukioiden tukemiseen esitetään kolmea miljoonaa lisää ja nuorten työpa-jatoimintaan, etsivään nuorisotyöhön muutamaa miljoonaa. KD:n vaihtoehtobudjetissa on myös lapsilisän tason korottaminen enemmän kuin mitä hallitus korottaa. Siihen esitämme 100:aa miljoonaa.

Sitten vielä esitys, joka tuntui olevan monella ryhmällä sama, eli keliaakikkojen ruoka-valiokorvauksen palauttaminen. Se jostain syystä poistettiin viime kaudella, säästösyistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

varmaan, mutta se olisi syytä palauttaa, koska se aiheuttaa enemmän kustannuksia kuin mitä tällä on nyt saavutettu säästöä.

20.06 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Puolustusministeriön hallinnonalalle osoitetaan ensi vuoden valtion talousarvioehdotuksessa määrärahaa jopa 3,2 miljardia euroa. Puolustusmateriaalihankintoihin osoitetaan yli 765 miljoonaa euroa, ja julkisen talouden suunnitelmassa puolustusmenot kasvavat ensi vuoden 3,2 miljardista eurosta 5 miljardiin euroon vuonna 23. Merivoimien alushankinnan laskuun tuli hiljattain lisäystä 100 miljoonaa euroa. Laivuehankkeen hinta on tällä hetkellä 1,3 miljardia. Talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti 1.10. HX-hankkeen kustannukseksi aiemman 7—10 miljardin euron hintahaarukan sijaan nyt 10 miljardia euroa.

Puolustushallinnon määrärahojen taso talousarvioehdotuksessa ja tason korotus julkisen talouden suunnitelmassa ovat historiallisen suuria. Määrärahoja osoitetaan muun muassa Suomen puolustuksen kannalta tarpeettomaan ilmasta maahan -kyvyn rakentamiseen osana ilmapuolustuksen taistelujärjestelmän kehittämisohjelmaa.

Hallitusohjelmassa on mainittu Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaaminen täysimääräisesti. Kuitenkaan vaihtoehtoja 64 monitoimihävittäjän hankinnalle ei ole riittävästi arvioitu, muun muassa voimakkaasti muuttuvia tulevaisuuden sodankäynnin uhkia vasten. Viittaan tässä esimerkiksi miehittämättömien lennokkien lisääntyvään käyttöön — nyt jo ovat käytössä ja tulevaisuudessa vieläkin enemmän.

Eduskunnan talousvaliokunta on talousarviolausunnossaan todennut, että näistä suurista uudishankinnoista johtuvat kasvavat puolustusmenot ovat osaltaan julkisen talouden alijäämän ja julkisen velan taustalla keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Olenkin tehnyt talousarvioaloitteen, jossa ehdotetaan puolustusmenojen vähentämistä 220 miljoonalla eurolla. On tiedossa, että puolustusmateriaalihankintoihin budjetoidut rahat eivät aina tule läheskään käytettyä, eli tuolla olisi siinäkin mielessä vähentämismahdollisuutta. Nämä säästytävät varat voitaisiin sitten käyttää sosiaaliturvaan ja koulutukseen, infrainvestointeihin, kaikkeen sellaiseen, mikä todellisuudessa tuottaa hyvää kansantalouteen ja hyvinvointia kansalaisille.

20.08 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tuolla äsken kuuntelin edustaja Lohen puheenvuoroa ja tulini vähän surulliseksi siinä mielessä, että se kyllä vei vähän pohjan pois tältä, kun te sanoitte — minä tiedän kyllä, mitä te tarkoittitte sillä — ettei ainakaan sitä aloitetta sitten viedä. Kyllä minä kuitenkin luotan siihen tässä talossa. Kaikkina näinä vuosina myös valtiovarainvaliokunta on ollut sellainen valiokunta, että siellä on aina ollut sekä hallitus- että oppositiopuolueiden edustajia ja sieltä on aina löytynyt myös opposition ehdotuksille sijaa. Monissa talousarvioaloitteissahan on tilanne se, minkä oikein hyvin ymmärtää, että hallituspuolueen edustaja ei voi nimeänsä sinne alle laittaa, mutta koska hän on mielellänsä tukemassa sitä, niin sitten ollaan yhdessä viemässä sitä siellä. Elikkä olin vähän hämmästynyt tuosta puheenvuorostanne, että se on sitten heti tuhoon tuomittu, jos täällä tekee ehdotuksen. Minä en ainakaan itse ikinä ajatellut sillä tavalla, kun olin hallituspuolueen edustaja, enkä toivo teidänkään ajattelevan.

Mutta talousarvioaloite, jonka olemme edustaja Kivisaaren kanssa tehneet ja jota olemme myöskin tukemassa, ja tässä on mukana myöskin muita kansanedustajia, on Seinäjoen asemasta. Haluamme muistuttaa, että Seinäjoen asema on yksi Suomen vilkasliikenteisimmistä asemista. Aseman matkustajamäärä vuonna 2018 oli 1 120 000 matkustajaa, ja vuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

den 2019 aikana matkustajamäärä on kasvanut peräti 11,3 prosenttia. Seinäjoen asemaseudun 18 hehtaarin alue on keskeinen kehittämiskohde Seinäjoella tulevalla vuosikymmenellä, ja Seinäjoen asemanseudun kehittäminen palvelee myös valtakunnallista liikennejärjestelmän kehittämistä osana Suomen pääradan perusparannusta. Valtiolla ja sen yhtiöillä on merkittävä rooli Seinäjoen asemanseudun uudistamisessa. Aseman alueella on rakennettava radan alikulku, alueen liityntäpysäköintiä tulee kehittää, raideliikenteen tietoliikenneverkkoja ja turvalaitteita on uusittava ja ratapiha-aluetta on suunniteltava vastaamaan lisääntyvän liikenteen tarpeita.

Valtion osavastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen tulee edellyttämään rahoituksen osoittamista Seinäjoen aseman seudun kehittämiseen. Totta kai Seinäjoen kaupunki on mukana tässä, mutta totta kai tässä on myös sellaisia elementtejä, joita tämä alue tarvitsee, eli valtiolta on tultava sitä tukea. Liikenteen kasvu on ollut odotettuaakin voimakkaampaa, ja Seinäjoen kaupungin nopea kasvu edellyttää Seinäjoen aseman seudun hyödyntämistä monipuolisesti. Siitä syystä haluamme tällä aloitteella muistuttaa siitä, että eduskunta lisäisi 25 miljoonaa euroa momentille 31.10.77 valtion osavastuulla olevien toimenpiteiden käynnistämiseen Seinäjoen asemanseudun kehittämiseksi. Ymmärrämme erittäin hyvin, että taloudellinen tilanne ei ole helppo tässä vaiheessa, mutta jos saataisiin tätä edes liikkeelle ja sellainen tahdonilmaus siitä, että tämä on yksi tärkeä osa myöskin päärataa. — Kiitos.

20.12 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Nostan vielä esille muutaman jättämäni talousarvioaloitteen. Olen jättänyt aloitteen valtatie 8:n parantamisesta välillä Turku—Pori. Valtatie 8:han on merkittävä väylä Turusta Poriin. Tällä välillä ei ratayhteyttä ole, mutta siihen sijoittuu kuitenkin paljon teollisuutta. Etenkin Uudenkaupungin autotehtaan viime vuosien kasvu on lisännyt tarvetta toimiville liikenneyhteyksille Turun suunnasta ja aina Salosta saakka Uuteenkaupunkiin. Aloitteellani esitän, että valtatie 8:aa parannettaisiin välillä Nousiainen—Laitila. Tällä hetkellä tie on nelikaistainen Turusta Nousiainiin, mutta siitä eteenpäin tarvitaan edelleen parannuksia toisaalta teollisuuden vaatimien kuljetusten vuoksi mutta ennen kaikkea myöskin työntekijöiden työmatkaliikenteen helpottamiseksi. — Kiitoksia, puhemies.

20.13 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Jotta ei tule väärää ymmärrystä, niin haluan toistaa sen ajatukseni, minkä tuossa edellisessä puheenvuorossani totesin, eli sanoin, että täällä on käytetty monta erinomaista puheenvuoroa hyvistä aloitteista ja sitten totesin, että jos olisin kyyninen, voisin todeta, että varmin tapa saada eduskunnalta negatiivinen päätös asiaan on tehdä siitä talousarvioaloite. Ja tähän lähtee siitä, kun katsoo, että kuinka moni niistä menee läpi sitten joulukuun äänestyksessä. Jatkoin, että näinhän asia ei kuitenkaan ole, vaan näillä on todella tärkeä rooli, ja sieltä löytyy silloin tällöin myös niitä, joissa sitten valtiovarainvaliokunta, jossa nyt itsekkin saan toimia, pystyy yhtymään ja todella yli oppositio—hallitus-rajojenkin kannattamaan ja tukemaan niitä, ja ne menevät maaliin. Mutta tosiasiaan on, että aika harva niistä johtaa sitten lopulta äänestyksessä myönteiseen tulokseen, mutta se ei niitten arvoa vähennä ollenkaan, ja haluan sen todella vielä toistaa, että ei missään tapauksessa.

Kuten sanoin siinä edellisessäkin puheenvuorossa, niin useat niistä liittyvät myös opposition vaihtoehtobudjetteihin, joilla on erittäin tärkeä rooli poliittisen keskustelun yhtenä virittäjänä ja politiikan vaihtoehtojen esiintuojina paitsi täällä eduskuntasalissa myös sitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

kautta julkisuudessa ja tärkeänä keskustelun herättäjänä. Ensi viikolla meillä on se aika, jolloin nämä vaihtoehtobudjetit käsitellään eduskunnassa, ja minusta se on valtavan tärkeä ja arvokas väline keskusteluun talouspolitiikasta, ja se on minusta suorastaan demokratian toteutumisen edellytys, että näin on. Ja siinä mielessä, kun katsoo sitä äänestystulosta, näistä tulee tavallaan vähän väärä kuva tästä kokonaisuudesta, että niillä ei ole mitään merkitystä, mutta kyllä niillä on. Onpa niinkin, että talousarvioaloitteessa on monesti nostettu esiin joku tärkeä asia, joka ei ehkä sillä kertaa ole mennyt läpi, mutta sitten hallitus tuo vastaavansisältöisen asian vaikkapa seuraavassa budjetissa.

Kun kuuntelee näitä aloitteita, joista täällä on käytetty puheenvuoroja, niin kyllähän ne kaikki ovat sentyyppisiä, että niitä olisi todella helppo tukea, vaikkapa tämä sotaorpojen asia, joka nostettiin esille. Erittäin läheinen ja tärkeä asia, ja kyllä siihen aloitteen henkeen on todella helppo yhtyä.

20.16 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Risikko nosti toden totta tärkeän asian esille puhuessaan ansiokkaasti ja hyvillä perusteilla Seinäjoen asemanseudun kehittämisen puolesta, ja itsekin kovin mieluusti näkisin, että tällainen tahdonilmaus sen kehittämiseksi, lähtisi käyntiin. Pelkästään Tampere—Seinäjoki-välillä liikennöi 2,7 miljoonaa matkustajaa vuodessa, ja asemaseudut ovat erittäin tärkeitä maakunnallisia kehityskohteita ja koskettavat lukuista ihmisjoukkoa.

Näistä talousarvioaloitteista nostaisin myöskin yhden tiehankkeen esille. Valtatie 19 välillä Seinäjoki—Lapua on ajat sitten menettänyt kantokykynsä kovan liikenteen ja liikennöinnin puristuksessa. Tämän tien varressa on muun muassa Atrian pääkonttori, jossa on tuhansia työntekijöitä, ja jo liikenneturvallisuuden näkökulmasta, huoltovarmuuden näkökulmasta ja monista muistakin perusteluista johtuen myöskin valtatie 19 on erittäin tärkeä talousarvioaloitteen kohde.

20.17 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Tähän eduskunnassa olevaan valtion talousarvioesitykseen sisältyy niin sanottujen perusturvaetuuksien korotus, muun muassa työttömän peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korotus 20 eurolla kuukaudessa. Se on hyvä esitys se. Mutta toimeentulotuen perusosaa hallitus ei vastaavasti korota, joten perusturvaetuuksien korotukset leikkautuvat toimeentulotukilaskelmassa pois. Toimeentulotukiasiakkaat eivät siis hyödy tästä perusturvaetuuksien korottamisesta. Kulutus- ja polttoaineverojen kiristykset päinvastoin ehkä heikentävät heidän taloudellista tilannettaan. Vuonna 18 toimeentulotukea sai yli 400 000 henkilöä ja lähes 300 000 kotitaloutta. Toimeentulotuen ostovoima on heikentynyt noin 40 prosenttia reilun 20 vuoden aikana. Olenkin tehnyt talousarvioaloitteen, jolla eduskunta lisäisi 20 miljoonaa euroa perustoimeentulotuen tasokorotukseen siten, että myös toimeentulotuen saajat voisivat hyötyä tästä perusturvaetuuksien korotuksesta. — Kiitos.

20.19 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Vielä totean, että aivan kuten edustaja Kivisaari täällä totesi, olemme mukana näissä meidän Vaasan vaalipiirin kansanedustajien aloitteissa. Tässä tulikin eräs jo esille, tämä Lapua—Seinäjoki-tien parantaminen. Haluan nostaa myöskin Seinäjoki—Kaskinen-välillä olevan Suupohjan radan. Aikoinansa liikenneministerinä tein sen päätöksen, että se pidetään kunnossa, siitä syystä että elinkeinoelämä tarvitsee sitä rataa. Pidetään se sillä tavalla kunnossa, vaikkei ole varaa sitä nyt kehittää, että sitä voi liikennöidä, ja toivoisimme, että siihen saataisiin rahaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2019 vp

Täällä on myöskin sitten Evijärvi—Kaustinen, täällä on Lapuan ohituskaista, sitten on Kokkolan raideliikenne, joka on osa päärataa, Seinäjoen lentoasema on yksi sellainen meidän toivomuksemme kehittämisestä, myöskin kantatie 68 Pietarsaassa, Kauhajoki—Isojoki-tie, myöskin Korpijärvi—Kinnula, Jalasjärven liittymä, valtatie 19 ja valtatie kolmonen ja sitten myöskin Kuortane—Alajärvi. Tässä on vain muutamia mainintoja siitä, että kyllä täältä on aloitteita tehty, ja hyviä aloitteita ovatkin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja lisää hyviä aloitteita edustaja Yrttiaholta.

20.20 Johannes Yrttiaho vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Minäkin nostan Varsinais-Suomen kansanedustajien kaksi yhteistä talousarvioaloitetta vielä tässä esille. Kansanedustajat ovat tehneet ensinnäkin aloitteen tunnin junan rakentamisen aloittamisesta Espoon kaupunkiradasta. Siihen osoitettaisiin 50 miljoonaa euroa. Tämä tunnin juna -hankehan ei ole täysin ristiriidaton tuolla Varsinais-Suomessa, mutta varmasti yksimielisyys on siitä, että Espoon kaupunkirataan voidaan se 50 miljoonaa laittaa ja siitä tuo hanke aloittaa.

Toinen vaalipiirin kansanedustajien aloite koskee Saaristomeren tilan parantamista, johon osoitettaisiin 10 miljoonaa euroa.

Nämä molemmat ovat tärkeitä ja kannatettavia aloitteita, ja olen ne itsekin allekirjoittanut.

Keskustelu päättyi.

Talousarvioaloitteet TAA 1—379/2019 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.